

Socialdepartementet

Tilläggsdirektiv till Utredningen om samordning och stöd vid placering av barn och unga (S 2025:08)

Med stöd av regeringens bemyndigande den 17 juli 2025 har det statsråd som har till uppgift att föredra ärenden om socialtjänst gett en särskild utredare i uppdrag att se över vårdkedjan för den sociala barn- och ungdomsvården och föreslå hur en nationell stödfunktion för placeringar kan utformas och organiseras. Utredaren ska också föreslå åtgärder för en stärkt individuell planering för barn och unga inom socialtjänsten (dir. 2025:74).

Regeringen beslutar de tilläggsdirektiv till utredningen som framgår av *bilagan*.

Utdrag till

Statsrådsberedningen/Gransk
utredningen

Kommittédirektiv

Tilläggsdirektiv till utredningen om samordning och stöd vid placering av barn och unga (S 2025:08)

Beslut vid regeringssammanträde den 27 augusti 2026

Utvidgning och förlängd tid för uppdraget

Regeringen beslutade den 17 juli 2025 kommittédirektiv om Förstärkt statlig styrning och stöd inom den sociala barn- och ungdomsvården (dir. 2025:74). Utredaren har i uppdrag att se över vårdkedjan för den sociala barn- och ungdomsvården och föreslå hur en nationell stödfunktion för placeringar kan utformas och organiseras samt komma med förslag på åtgärder för en stärkt individuell planering för barn och unga som är föremål för insatser inom socialtjänsten.

Uppdraget utvidgas. Utredaren ska nu även

- kartlägga förekomsten av hot och våld mot personal och förtroendevalda vid handläggningen av ärenden som gäller barn och unga enligt socialtjänstlagen (2025:400), förkortad SoL och lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, förkortad LVU,
- analysera och ta ställning till personalens och de förtroendevaldas behov av skydd och stöd vid handläggningen av sådana ärenden,
- lämna förslag på åtgärder för att minska personalens och de förtroendevaldas utsatthet vid handläggningen av ärenden som gäller barn och unga enligt SoL och LVU, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Utredningstiden förlängs. Uppdraget skulle enligt de ursprungliga direktiven redovisas senast den 16 oktober 2026. Uppdraget ska i stället redovisas senast den 30 november 2027.

Uppdraget att kartlägga personalens och de förtroendevaldas behov av stöd och skydd i handläggningen av ärenden som rör barn och unga inom socialtjänsten

Det finns problem med hot och våld mot personal och förtroendevalda inom socialtjänstens område. Undersökningar visar att mellan 30 och 45 procent av de som arbetar inom socialtjänsten har utsatts för hot eller våld under det senaste året (se t.ex. En rapport om utsatthet för hot, personangrepp och våld i socialt arbete Vision 2021 och Socialsekreterares arbete och villkor: Medlemsundersökning 2024 Akademikerförbundet SSR, 2024). Brottsförebyggande rådet (Brå) bekräftar bilden av att anställda och förtroendevalda inom socialtjänsten är särskilt utsatta, speciellt i ärenden som rör barn och unga (Brå 2025:4 Otillåten påverkan från kriminella och extremistiska grupperingar - Påverkansförsök mot förtroendevalda och kommunal förvaltning).

Regeringen har vidtagit ett flertal åtgärder för att minska offentliganställdas utsatthet. T.ex. omfattas sedan den 1 augusti 2023 personal inom socialtjänsten av straffbestämmelserna om våld och hot mot tjänsteman (prop. 2022/23:106, bet. 2022/23:JuU27, rskr. 2022/23:249). Vidare infördes den 2 juli 2025 ett nytt brott om förolämpning mot tjänsteman i brottsbalken. Även ett uttryckligt stöd för att i vissa fall utelämna beslutsfattarens namn i skriftliga underrättelser infördes (prop. 2024/25:141, bet. 2024/25:JuU29, rskr. 2024/25:208).

Förekomsten av hot och otillåten påverkan mot lokala beslutsfattare underminerar allvarligt kommunens beslutsförmåga av systemhotande karaktär. Det riskerar också enskilda medarbetares hälsa och socialtjänstens möjligheter att behålla och rekrytera kompetent personal. Flera särskilt allvarliga situationer av samhällshotande karaktär har uppmärksammats under de senaste åren i samband med bl.a. omhändertaganden enligt LVU där anställda och förtroendevalda utsatts för omfattande hot och försök till påtryckningar.

Regeringen föreslår i propositionen För barns rättigheter och trygghet – en ny lag om omhändertagande för vård av barn och unga att en ny lag ska

ersätta LVU (prop. 2025/26:294). Den nya lagen om omhändertagande för vård av barn och unga föreslås träda i kraft den 1 januari 2027. Förslagen i propositionen antogs av riksdagen den 13 augusti 2026 (prop. 2025/26:294, bet. 2025/26: SoU38, rskr. 2025/26:432).

Med anledning av problemen med hot och våld mot anställda och förtroendevalda i ärenden inom socialtjänsten som gäller barn och unga finns det ett behov av att se över hur skyddet kan stärkas och stödet förbättras för dem som arbetar med dessa ärenden. En sådan översyn bör särskilt inriktas på handläggning av ärenden om placeringar eller andra ingripande insatser som gäller barn och unga. Det bör inte vara aktuellt att föreslå nya sekretessbestämmelser eller lämna förslag som på andra sätt begränsar insynen i kommunernas ärendehandläggning.

Utredaren ska därför

- kartlägga förekomsten av hot och våld mot personal och förtroendevalda vid handläggningen av ärenden som gäller barn och unga enligt SoL och LVU,
- analysera och ta ställning till personalens och de förtroendevaldas behov av skydd och stöd vid handläggningen av sådana ärenden,
- lämna förslag på åtgärder för att minska personalens och de förtroendevaldas utsatthet vid handläggningen av ärenden som gäller barn och unga enligt SoL och LVU, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Konsekvensbeskrivningar

Utredaren ska beskriva konsekvenserna av förslagen på samma sätt som anges i de ursprungliga direktiven och i enlighet med förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar. Utöver det ska förslag på författningsändringar föregås av en integritetsanalys.

Kontakter och redovisning av uppdraget

Utredaren ska hålla sig informerad om och beakta relevant arbete som pågår inom Regeringskansliet och inom utredningsväsendet.

Utredaren ska inhämta synpunkter från berörda myndigheter, kommuner, regioner och organisationer. Samverkan ska särskilt ske med Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Brottsförebyggande rådet, Socialstyrelsen,

Inspektionen för vård och omsorg, Sveriges Kommuner och Regioner och företrädare för socialtjänsten och kommunalt förtroendevalda.

Utredningstiden förlängs. Uppdraget skulle enligt de ursprungliga direktiven redovisas senast den 16 oktober 2026. Uppdraget ska i stället redovisas senast den 30 november 2027.

(Socialdepartementet)